

Lindås kommune
Kvernhusmyrene 20
5914 ISDALSTØ

Dato: 18.12.2018
Vår ref.: 2015/482-27
Saksbehandlar: hanengu
Dykkar ref.: 14/7379 - 18/32754

Fråsegn - Offentleg ettersyn av reguleringsplan for fv. 57 med gang- og sykkelveg Lindås tettstad-Mongstad - Lindås kommune

Vi viser til brev datert 7.11.2018 om høyring av forslag til detaljregulering for fv 57 med gang- og sykkelveg frå Lindås tettstad til Mongstad. Hovudføremålet i planen er vegføremål og sykkel og gange. Føremålet er i hovudsak i samsvar med kommuneplan. Kommunen har vurdert at planen ikkje utløyser krav om konsekvensutgreiing.

Hordaland fylkeskommune vurderer reguleringsplanen ut i frå fylkeskommunens sektoransvar og målsettingar i regionale planar.

For utfyllande planfaglege råd viser vi til internettsidene våre: www.hordaland.no/plan/.

Statens vegvesen Region vest legg fram forslag til reguleringsplan for utbetring av fv. 57, parsell Lindås tettstad til Mongstad (Austrheim grense) i Lindås kommune. Planen legg opp til ein vegstandard med utbetningsstandard U-H4 med ny gang- og sykkelveg. Strekinga er ca. 10 km. Føremålet med planen er å betre vegstandarden, trafikktryggleiken og legge til rette for mjuke trafikantar.

Vurdering

Planfaglege merknader

Hordaland fylkeskommune viser til at kapittel 4 i planskildringa ikkje er oppdatert og at det her er omtalt både rikspolitiske retningslinjer og regionale planar som har blitt erstatta av nye. Dette bør bli retta opp. Det er viktig at Statens vegvesen i framtida utarbeider sine planar basert på oppdaterte føringar både frå statleg og regionalt nivå.

Areal og transport

Fylkesveg 57 er ein regionalt viktig veg og er definert som ein del av det overordna fylkesvegssystemet i Bergensområdet. Eksisterande vegstreking har relativt låg vegstandard og har mange trafikkulykker og manglar eit tilbod til mjuke trafikantar. Hovudmålet med prosjektet er å byggje ein gang- og sykkelveg som er trafikksikker og har god framkome for mjuke trafikantar.

Sykkel og gange må spele ei sentral rolle for å handtere transportveksten og bidra til meir aktive og helsevenlege personreiser. Svært mange daglege reiser er korte, og mange blir gjennomført med bil. Av alle bilreier i Bergensområdet er nærmare en tredjedel under 3 km lange. Dette er reiser som i nokre tilfelle kan bli erstatta av sykkel og gange, og viser at det er eit vesentleg potensiale for endring av dagens reisevanar.

Det er særleg på reiser under 5 km at sykkel er aktuelt. Eit samanhengande og godt utbygd sykkelvegnett med høg kvalitet er viktig for å påverke talet på sykkelreiser. Det er viktig å leggje til rette for gange og sykkel i og i tilknytning til senterstruktur og kollektivsystem. I *Regional transportplan 2018-2029* og *Regional areal- og transportplan 2017-2028* er det lagt opp til ein tredelt prioritering for utbygging av sykkelinfrastruktur basert på at det først og fremst er på korte reiser sykkel kan vere konkurransedyktig med biltransport. Denne prioriteringa er vist i tabellen under.

Prioritet	Ruter
1	Alle hovudruter i Bergen kommune
	Hovudruter innanfor regionale vekstsonar
	Andre ruter som er knytt til skule og fritidstilbod for barn og unge
2	Øvrige hovudruter og lokale ruter
3	Regionale ruter som knyt regionen saman

Med utgangspunkt i regionale planer er Hordaland fylkeskommune positive til utvikling av sykkelinfrastruktur, men vil peike på at det i første rekke er dei delane av planen som er knytt til tettstadsområda, og skule og fritidstilbod for barn og unge som bør bli prioritert høgst. Første prioritet bør likevel vere sykkelvegar innanfor den regionale vekstsona omkring Knarvik.

Samferdsel

Planen sitt føremål er å fastleggje plassering og utforming av køyreveg, kryssingar, gang- og sykkelveg og sikre areal til gjennomføring. Planen har stort fokus effektive løysingar for mjuke trafikantar. Strekninga er ca 10 km lang og strekk seg frå Lindås tettstad og til Mongstad. Vegen knytt store arbeids- og næringsområder til E39, men det er få busette langs strekninga. Det er gjort eit kostnadsoverslag for gjennomføring av prosjektet på totalt 764,05,- mill. kr. (2017 kr).

Lindås er ein bilbasert kommune med spreidd busetnad. Det kan stilles spørsmål til om etablering av ein gang/sykkelveg av høg standard i eit område med få busette er samfunnsøkonomisk og riktig prioritering av midlane. Hordaland fylkeskommune har forståing for at kommunen ønskjer å etablere infrastruktur for mjuke trafikantar, men anslaget som er gjort og forventa låge brukartal gjer det vankeleg å prioritere så omfattande utbetringar. Den økonomiske situasjonen for Hordaland fylkeskommune tilseier nøye vurdering av kva prosjekt som skal prioriterast på fylkesvegane våre. I RTP er det eit prinsipp å leggje til grunn nøktern standard i nye vegprosjekt og utbetring av eksisterande veg. Hordaland fylkeskommune erkjenner at vi kunne tidlegare kunne signalisert manglande realisme knytt til gjennomføring av reguleringsplanen for fv 57.

I reguleringsplanen for fv 57 er sykkel og gange framheva, men her ligg og fleire utbetringar tilknytt køyreveg. Reguleringsplanen framstår som omfattande og ressurskrevjande å gjennomføre i sin heilskap. Prioritering av enkeltområder som er særskilt viktig og/eller vurdering av trinnvis utbygging og forenkla løysingar kan vere ein veg å gå for realisere utbetringar av fv 57. Prosjektet kan eventuelt finansierast i ein Nordhordlandspakke 2, om dette skulle bli aktuelt.

Friluftsliv

Planområdet ligg langs eksisterande veg, og omfattar ikkje direkte område som er i bruk til friluftsliv. Men det ligg fleire tur- og friluftsområde i nærområdet som har tilkomst frå fv.57. Dei negative verknadene for friluftsliv er i hovudsak knytt til at støygrensa vert utvida, og til mindre arealbeslag ved Gjervågstraumen. Regionalt friluftsområde Gjerdvågen – Rossnesvågen er det som vert sterkast påverka av støy, både i sjøområda og i strandsonen. Hordaland fylkeskommune meiner ein gjennom utbygginga bør vurdere støydempende tiltak for å redusere negativ støyverknad for friluftsområdet.

Kulturminne og kulturmiljø

Hordaland fylkeskommune har vurdert saka som regional kulturminnemynde.

Arkeologiske registreringar etter § 9 i kulturminnelova

Hordaland fylkeskommune har gjennomført arkeologiske registreringar innanfor det opphøveleg varsla planområdet i 2017. I samband med registreringa vart det påvist tre automatisk freda kulturminne i planområdet:

1. Askeladden id 231926 – Nordre Lauvåsvika – busetnad – aktivitetsområde frå steinalder.
2. Askeladden id 231174 – Tjukkhøtta – dyrkingslokalitet frå seinneolitikum – eldre bronsealder.
3. Askeladden id 231169 – Hope jordbrukslokalitet/avsviingsflate frå tidlegneolitikum.

Det vart og registrert fire ikkje-freda funnstadar frå steinalder, Askeladden id 231932, 231934, 231935 og 231937.

I planforslaget som no er på offentleg ettersyn er planområdet redusert slik at Askeladden id 231926 no ligg utanfor planområdet.

Dispensasjon frå kulturminnelova for kulturminne id 231174 og id 231169

I vårt brev datert 30.11.2017 fekk Statens vegvesen tilbakemelding om dei automatisk freda kulturminna i området. Her blei forslagstillar informert om at dei automatisk freda lokalitetane som regel skal markerast som omsynssone d, sosi-kode H730 inkludert 5 meters sikringssone, med tilhøyrande føresegn i planen. I e-post frå Statens vegvesen sendt 08.12.17 blei det informert om at det var ynskjeleg at kulturminnet på Hope (Askeladden id 231169) og Gjerdvågstraumen (Askeladden id. 231937) skulle frigjevast.

Hordaland fylkeskommune kan tilrå søknad om dispensasjon frå det automatisk freda kulturminnet på Hope, då planforslaget er i direkte konflikt med det automatisk freda kulturminnet. Ein treng ikkje søkje om dispensasjon for funnstaden på Gjerdvågstraumen, då denne ikkje er automatisk freda.

Hordaland fylkeskommune ser også at det automatisk freda kulturminnet på Tjukkhøtta, Askeladden id 231174 er i direkte konflikt med planforslaget. Hordaland fylkeskommune kan tilrå søknad om dispensasjon frå kulturminnelova for dette kulturminnet, då hovudformålet med planforslaget er etablering av gang- og sykkelveg langs den 10 km lange strekinga av fylkesveg 57 og må soleis reknast som eit tiltak som gjeld vesentlege samfunnsomsyn. Hordaland fylkeskommune kan difor tilrå at det vert søkt om dispensasjon frå kulturminnelova for kulturminnet id 231174 og id 231169.

Dersom Riksantikvaren gjev dispensasjon frå kulturminnelova, vil Riksantikvaren gje uttale med føresegner som skal inkluderast i planen. Me gjer merksam på at eventuell dispensasjon vanlegvis blir gjeve på vilkår av nærare arkeologisk granskning. Kostnaden ved slik granskning må dekkjast av tiltakshavar, jf. § 10 i kulturminnelova.

Før me kan sende saka vidare til Riksantikvaren må plankart reviderast. Kulturminna med Askeladden id 231174 og id 231169 er ikkje vist i plankartet som er sendt oss til offentleg ettersyn. Før me kan sende søknad om dispensasjon til Riksantikvaren, må kulturminna visast som føresegnsområder, #1 og #2 i plankartet. Føresegnsområdet skal inkludere heile dei automatisk freda kulturminna utan sikringssone. Riksantikvaren utarbeider eigne føresegn for desse områda, desse skal innarbeidast i planen før saka kan eigendokjennast.

Døme på tekst i fellesføresegnene, ved positivt vedtak om dispensasjon, er fylgjande:

«Før iverksetting av byggetiltak i medhald av plan, skal det gjennomførast ei arkeologisk utgraving av dei automatisk freda kulturminna id. ...og id.... som er merka som område for føresegn # 1, og # 2 i plankartet.»

Tiltakshavar skal ta kontakt med Hordaland fylkeskommune i god tid før tiltaket skal gjennomførast, slik at omfanget av den arkeologiske granskninga kan bli fastsett.»

Ta gjerne kontakt med sakshandsamar Sigrun Wølstad, tlf. 96944535, dersom det er spørsmål til dette.

Me gjer Lindås kommune merksam på at kulturminnemynde kan krevje ein frist på inntil 3+1 månader for å avklare tilhøvet til automatisk freda kulturminne når planen er til offentleg ettersyn, jf. kulturminnelova § 9. Me varslar difor med dette at me krev utsett frist for fråsegn i saka til inntil 3+1 månader etter at me har motteke det reviderte plankartet. Me gjer for ordens skuld merksam på at kommunen ikkje kan eigengodkjenne reguleringsplan som er i konflikt med automatisk freda kulturminne.

Nyare tids kulturminne

I vårt kulturminnefaglege fråsegn datert 16.02. 2017 skreiv vi at SEFRAK-registrerte bygningar innanfor planområdet må omtalast, og at verneverdien må vurderast og takast omsyn til i det vidare planarbeidet. Vidare skreiv vi at ein bør søkje å unngå inngrep i / skade på eventuell kulturlandskapstrekk som steingardar, eldre vegar/stiar, bakkemurar, tufter m.m.

Slik planen han no ligg føre manglar ei *vurdering* av kulturminneverdien til bygningane innafor planområdet. Verneverdien må vurderast, og bygningar og omgjevnadene deira må takst omsyn til i det vidare arbeidet.

Vi finn òg at dei tre omsynssonene H-570 i plankartet er for små, og må utvidast til å ta med meir av omgjevnadene rundt. Mellom anna når det gjeld omsynssone H570_2 som er sett rundt ein jordkjellar, bør òg stien like ved jordkjellaren takast med. Det er naturleg at avgrensinga her følgjer vegane. Dei to andre sonene er det òg naturleg å utvida noko. Det bør i tillegg vurderast å ha med fleire omsynssoner innafor planen.

Når det gjeld kulturminna som grensar til planområdet, ber vi om at dei blir integrert i planen, slik at kulturminne som no er lagt utanfor planen blir fanga opp. Det er viktig at planen ivaretek alle kulturminneinteressene som ligg i tilknytning til planområdet.

I ROS-analysen si oppsummering står det om punkt 85 -87 at kulturminne som er sårbare i anleggsfasen er avsett til omsynssoner. Men kommunen må gjennom omsynssoner med føresegn og retningslinjer sikre verneverdige kulturminne òg etter anleggsfasen.

Fylkeskommunen vil understreke at det er viktig å få laga ein kulturminneplan, og at omsynssoner blir teke med i dette arbeidet. Dette er i samsvar med dei nasjonale forventningane til kommunal og regional planlegging, vedtekne i 2015 der kommunane har hovudansvaret for å identifisere, verdsetje og forvalte verneverdige kulturminne i tråd med nasjonale mål. Kulturminneplanen vil vere eit godt grunnlag for å styrke forvaltninga av kulturminne i kommunen.

Konklusjon

Hordaland fylkeskommune har merknader til planforslaget når det gjeld samferdsel og sykkelinfrastruktur. Det vert peika på at prioritering av enkeltområder som er særskilt viktig og/eller vurdering av trinnvis utbygging og forenkla løysingar kan vere ein veg å gå for realisere utbetringar av fv 57. Vidare har fylkeskommunen merknader til kulturminne og kulturmiljø. Vi ber om at desse merknadene vert teke omsyn til i prosessen vidare.

Hordaland fylkeskommune krev utsett frist for endeleg kulturminnefråsegn i saka til inntil 3+1 månader etter at vi har motteke eit revidert plankart i tråd med merknadene i dette brevet.

Eva Katrine R. Taule
fagleiar kommunal plan

Hans-Christian Engum
seniorrådgjevar

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Sakshandsamarar:

Hans-Christian Engum, Seksjon for plan - REG AVD, REGIONALAVDELINGA

Gunhild Raddum, transportplanseksjonen – SAMFERDSELSAVDELINGA

Sigrun Wølstad, fylkeskonservator (arkeologi) – KULTUR- OG IDRETTSAVDELINGA

Helene Moe, fylkeskonservator (nyare tids kulturminne) – KULTUR- OG IDRETTSAVDELINGA

Gunbjørg Austrheim, fylkeskonservator (nyare tids kulturminne) – KULTUR- OG IDRETTSAVDELINGA